

Sygn. akt II Ca 98/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 kwietnia 2013 roku

Sąd Okręgowy w Legnicy II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Sylwia Kornatowicz
Sędziowie:	SO Jolanta Pratkowiecka (sprawozdawca) SR del. Joanna Pasak
Protokolant:	sekr. sądowy Małgorzata Zielińska

po rozpoznaniu w dniu 24 kwietnia 2013 roku w Legnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa H. P.

przeciwko stronie pozwanej (...) Towarzystwu (...) w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Legnicy

z dnia 13 listopada 2012 roku

sygn. akt VII C 181/12

I. oddala apelację;

II. nie obciąża powódki kosztami postępowania apelacyjnego należnymi stronie pozwanej.

Sygn. akt II Ca 98/13

UZASADNIENIE

Powódka H. P. w pozwie skierowanym przeciwko (...) Towarzystwu (...) w W. domagała się zasądzenia na swoją rzecz od strony pozwanej kwoty 50.000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu tytułem zadośćuczynienia oraz renty z tytułu zwiększonych potrzeb w kwocie po 600 zł miesięcznie, poczynając od listopada 2008r.

Sąd Rejonowy w Legnicy wyrokiem z dnia 13 listopada 2012r. oddalił powództwo oraz orzekł o kosztach postępowania.

Rozstrzygnięcie powyższe poprzedzone zostało ustaleniami i oceną prawną, szczegółowo przedstawionymi w uzasadnieniu wyroku. Z ustaleń tych wynika, że w dniu 16 października 2008r. 84. – letnia wówczas powódka udała się do budynku urzędu pocztowego w L. przy ulicy (...). Do budynku można wejść przez drzwi rozwierane od strony (...) oraz przez drugie - rozwierane drzwi wejściowe prowadzące do małego przedsionka, z którego poprzez drzwi wahadłowe wchodzi się na teren poczty. Na schodach przed wejściem powódkę wyprzedziła młoda kobieta, która wbiegła do urzędu tuż przed powódką i z całej siły popchnęła drzwi wahadłowe. Wracające drzwi wahadłowe uderzyły powódkę, w następstwie czego powódka upadła, doznając złamania przekrętnego kości udowej prawej, urazu głowy oraz ran tłuczonych tułowia i kończyn po stronie prawej. Złamanie kości udowej spowodowało powstanie u powódki 15.% uszczerbku na zdrowiu.

Oceniając żądania pozwu Sąd I instancji uznał, że odpowiedzialność Poczty Polskiej S.A. za skutki opisanego zdarzenia oparta jest na art. 415 k.c. Powódka nie wykazała zawinionego i bezprawnego działania sprawcy szkody. Drzwi wahadłowe w budynku poczty zostały zamontowane w oparciu o projekt budowlany, do którego dołączono oświadczenie projektanta i architekta o zgodności projektu z przepisami prawa budowlanego i z zasadami wiedzy technicznej. Na realizację tego projektu inwestor uzyskał pozwolenie budowlane. Ponadto możliwość stosowania w wejściach do budynku i ogólnodostępnych pomieszczeń użytkowych drzwi obrotowych i wahadłowych wynika z § 62 ust. 2 rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690 ze zm.). Zdaniem Sądu I instancji, wyłącznie odpowiedzialna za skutki zdarzenia z dnia 16 października 2008r. jest niezidentyfikowana młoda kobieta, która zachowała się w sposób obiektywnie nieprawidłowy, gdyż wyprzedziła starszą osobę tuż przed drzwiami zamiast przepuścić ją pierwszą, po czym otwierając gwałtownie drzwi wahadłowe bez ich przytrzymania spowodowała, że drzwi uderzyły powódkę, powodując jej upadek z następstwami w postaci licznych obrażenia ciała.

W konsekwencji strona pozwana, która udzieliła Poczcie Polskiej S.A. ochrony ubezpieczeniowej z tytułu odpowiedzialności cywilnej, nie jest zobowiązana wobec powódki do likwidacji szkody związanej ze zdarzeniem z dnia 16 października 2008r.

Powyższy wyrok w całości zaskarżyła powódka. Zarzuciła:

1. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału, polegającą na ustaleniu, że

- Poczta Polska S.A. nie jest przedsiębiorstwem, czy też zakładem wprawianym w ruch za pomocą sił przyrody,
- drzwi wejściowe do lokalu poczty przy ul. (...) w L. zostały wykonane zgodnie ze sztuką budowlaną oraz że ich funkcjonowanie w dniu 16 października 2008r. było typowe i nie zagrażało bezpieczeństwu osób korzystających w tym dniu z usług poczty,

2. nierozpoznanie istoty sprawy przez:

- niewyegzekwowanie od pozwanego dostarczenia pełnej dokumentacji remontu drzwi wejściowych do lokalu poczty przy ul. (...) w L., do przedłożenia których Sąd zobowiązał pełnomocnika pozwanego na wniosek powódki,
- pominięcie twierdzeń powódki, że ruch drzwi był na tyle szybki, iż nie była w stanie ich zatrzymać,

3. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

- art. 233 § 1 k.p.c. polegające na dokonaniu oceny dowodów w sposób dowolny przez pominięcie – na podstawie niepełnej dokumentacji remontowej i zeznań pracowników poczty – że drzwi wejściowe do budynku zostały wykonane zgodnie ze sztuką budowlaną i nie stanowiły zagrożenia dla osób z nich korzystających,
- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. polegające na dokonaniu oceny dowodów w sposób dowolny przez przyjęcie na podstawie zeznań powódki, że cała odpowiedzialność za zaistniałe zdarzenie w dniu 16 października 2008r. ponosi

niezidentyfikowana osoba trzecia, albowiem to jej zachowanie doprowadziła do uderzenia powódki drzwiami, co w konsekwencji doprowadziło do jej upadku,

- art. 233 § 2 k.p.c. polegające na niedokonaniu przez Sąd właściwej oceny odmowy przedstawienia przez stronę pozwaną pełnej dokumentacji dotyczącej remontu drzwi wejściowych do lokalu poczty przy ul. (...) w L., w przypadku gdy brakująca jej część w postaci protokołu odbioru prac remontowych oraz dopuszczenia drzwi do użytku była kluczowa dla oceny niniejszego zdarzenia oraz zgłoszenia dalszych ewentualnych wniosków dowodowych,

- art. 232 k.p.c. polegające na nieprzeprowadzeniu z urzędu dowodu z opinii biegłego w przedmiocie prawidłowości montażu oraz funkcjonowania drzwi wejściowych do lokalu poczty przy ul. (...) w L., i to w przypadku, gdy dowód ten był niezbędny z uwagi na dostarczenie przez stronę pozwaną niekompletnej dokumentacji dotyczącej remontu drzwi, na podstawie której nie można było dokonać oceny stanu technicznego tych drzwi.

Powołując się na powyższe zarzuty powódka domagała się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenia na jej rzecz od strony pozwanej kosztów procesu, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi strona pozwana wniosła o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie na jej rzecz od powódki kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna.

Sąd I instancji dokonał ustaleń faktycznych, które znajdują oparcie w zebranych materiale dowodowym. Nie budzi również zastrzeżeń ocena prawna tych ustaleń.

Tym samym ocena faktyczna i prawna Sądu Rejonowego została przyjęta przez Sąd Okręgowy jako podstawa własnego rozstrzygnięcia.

Zdaniem Sądu Okręgowego, strona pozwana nie jest przedsiębiorstwem wprawianym w ruch za pomocą sił przyrody, przez co jej odpowiedzialność z tytułu czynu niedozwolonego oparta jest na zasadzie winy (art. 415 k.c.), a nie na zasadzie ryzyka (art. 435 k.c.).

Przepis art. 435 § 1 k.c. dotyczy tych przedsiębiorstw lub zakładów, których działalność opiera się na funkcjonowaniu maszyn i urządzeń wprawianych w ruch za pomocą sił przyrody, a których istnienie i praca w danym czasie i miejscu są uzależnione od wykorzystania sił przyrody i które bez użycia tychże sił nie osiągnęłyby celu, dla jakiego zostały utworzone (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2002r., III CKN 1334/2000). Nadto korzystanie z sił przyrody musi stanowić warunek konieczny istnienia przedsiębiorstwa, z jego struktura, system organizacji i pracy dostosowany jest do sił przyrody, którymi się posługuje. Inną zupełnie rzeczą jest korzystanie z maszyn lub urządzeń poruszanych za pomocą sił przyrody, która to cecha nie ma znaczenia z punktu kwalifikowania danego podmiotu jako przedsiębiorstwa wprawianego w ruch za pomocą sił przyrody (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2004r., II CK 397/02, Lex nr 602674). Orzecznictwo sądowe do zbioru przedsiębiorstw wprawianych w ruch za pomocą sił przyrody zaliczyło m.in. kopalnię, przedsiębiorstwo kolejowe, przedsiębiorstwo transportowe posługujące się mechanicznymi środkami komunikacji, zakład gazownictwa, nowoczesne przedsiębiorstwo budowlane.

W świetle powyższego, Poczta Polska S.A., pomimo że korzysta z maszyn i urządzeń poruszanych za pomocą sił przyrody - to mając na uwadze stopień zagrożenia za strony stosowanych urządzeń, stopień komplikacji przy przetworzeniu energii elementarnej w pracę oraz ogólny poziom techniki - nie może zostać zaliczona do zakładów wprawianych w ruch za pomocą sił przyrody, o których stanowi art. 435 § 1 k.c.

Sąd I instancje trafnie zatem przyjął, że odpowiedzialność strony pozwanej z tytułu czynu niedozwolonego oparta jest na art. 415 k.c., a powódka nie wykazała podstawowej przesłanki tej odpowiedzialności, a mianowicie bezprawności i winy Poczty Polskiej S.A.

W pozwie powódka podnosiła, że w jej ocenie przyczyną wypadku było wadliwe funkcjonowanie drzwi wahadłowych znajdujących się w wejściu do budynku. Takie stwierdzeniem pozwu nie zostało jednak połączone z jakimkolwiek wnioskiem dowodowym. Niewątpliwie podnoszona przez powódkę okoliczność była istotna dla rozstrzygnięcia i wymagała dowodu (art. 227 k.c.). Strona pozwana przedłożyła dokumentację remontową, z której wynikało, że drzwi wahadłowe w budynku poczty zostały zamontowane w oparciu o pozwolenie budowlane poprzedzone projektem zawierającym oświadczenie projektanta i architekta o zgodności projektu z przepisami prawa budowlanego i z zasadami wiedzy technicznej. Powódka, mimo że była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, nie przedstawiła dowodu przeciwnego; nie zgłosiła też wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego, który mógłby ocenić, czy w dacie zdarzenia drzwi wahadłowe w budynku poczty przy ul. (...) w L. funkcjonowały prawidłowo, a zatem czy zostały zamontowane zgodnie ze sztuką budowlaną i odpowiadały wymogom bezpieczeństwa.

W ocenie Sądu Okręgowego, nie było podstaw, aby dowód taki został dopuszczony z urzędu na podstawie art. 232 k.p.c. in fine, przede wszystkim dlatego, że powódka była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, a zebrane w sprawie dowody nie wskazywały na nieprawidłowości w montażu drzwi.

W apelacji powódka akcentowała, że w przedłożonej przez stronę pozwaną dokumentacji brakuje protokołu odbioru prac remontowych i dopuszczenia drzwi do użytku. Istotnie w aktach szkodowych, które zostały dopuszczone przez Sąd Rejonowy jako dowód w sprawie, brak jest takiego protokołu. Niemniej pełnomocnik powódki, na wniosek którego Sąd I instancji zobowiązał stronę pozwaną do przedłożenia dokumentacji dotyczącej remontu drzwi wejściowych, nie złożył zastrzeżeń w trybie art. 162 k.p.c. i nie podnosił, że przedłożona przez stronę pozwaną dokumentacja jest niepełna. Wobec braku takich zastrzeżeń powódka utraciła prawo powoływania się w postępowaniu apelacyjnym na to, że Sąd I instancji „nie wygekrował od pozwanego dostarczenia pełnej dokumentacji remontu drzwi wejściowych do lokalu poczty”. Ponadto pełnomocnik powódki, obecny na rozprawie bezpośrednio poprzedzającej ogłoszenie zaskarżonego wyroku, nie zgłosił dalszych wniosków dowodowych, pomimo że strona pozwana przedłożyła niepełną, jego zdaniem, dokumentację remontu drzwi.

Poza tym brak protokołu odbioru i dopuszczenia drzwi do użytku nie oznacza, że drzwi zostały zamontowane wadliwie i nie spełniały norm. Ta okoliczność, jak już wyżej zaznaczono, wymagała od powódki inicjatywy dowodowej. Powódka nie złożyła w tym zakresie dalszych wniosków dowodowych, pomimo że to na niej spoczywał obowiązek wykazania winy po stronie Poczty Polskiej S.A.

Reasumując powyższe rozważania Sąd Okręgowy uznał, że apelacja powódki jest pozbawiona uzasadnionych podstaw i w konsekwencji oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

Powódka jest osobą w podeszłym wieku, samotną, bez majątku. Utrzymuje się z renty w kwocie 1.600 zł miesięcznie. Z uwagi na poważne obrażenia doznane w wyniku zdarzenia z dnia 16 października 2008r. powódka zmuszona jest ponosić zwiększone koszty swojego utrzymania, na które składają się m.in. koszty leczenia i doraźnej odpłatnej pomocy osób trzeciej przy czynnościach dnia codziennego. Z tych przyczyn Sąd Okręgowy uznał, że w sprawie wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek w rozumieniu art. 102 k.p.c. pozwalający na nieobciążenie powódki kosztami postępowania apelacyjnego należnymi stronie pozwanej.